

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІК НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ ДЕРЖАВИ І ПРАВА імені В. М. КОРЕЦЬКОГО**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Інституту держави і права
імені В. М. Корецького НАН України
академік НАН України

С. Шемшученко
«28» 10 2020 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Проблеми адміністративного права і процесу»
підготовки здобувачів вищої освіти
на третьому(освітньо-науковому) рівні**

на здобуття ступеня: доктор філософії (PhD)
за спеціальністю: 081-Право
галузі знань: 08 - Право

Розглянуто та затверджено
на засіданні Вченої ради
Інституту
від «28» 10 2020 року
протокол № 7

Київ – 2020

Розробники:

О. Ф. Андрійко- доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрНУ

Л. Є. Кисіль - старший науковий співробітник, кандидат юридичних наук, доцент

Затверджена на засіданні відділу
протокол № 5 від «29» 10 2020 року

Завідувач відділу

(підпис)

О. Ф. Андрійко

«29» 10 2020 року

1 – Загальна інформація про навчальну дисципліну	
Повна офіційна назва наукової установи	Інститут держави і права імені В.М. Корецького Національної академії наук України
Повна назва навчальної дисципліни	Проблеми адміністративного права та процесу
Повна назва структурного підрозділу	відділ проблем державного управління та адміністративного права
Викладач	Андрійко О.Ф, член-кореспондент НАПрНУ, д.ю.н., проф.
Рівень вищої освіти	НРК України – 8 рівень, FQ-EHEA – третій цикл, EQF-LLL – 8 рівень
Форма навчання	денна/заочна
Рік, та семестр вивчення навчальної дисципліни	2-ий рік підготовки, 3 семестр
Передумови для вивчення дисципліни	Наявність освітнього ступеня магістр (ОКР-спеціаліст)
Мова викладання, навчання, оцінювання	українська
Місце навчальної дисципліни в освітньо-науковій програмі	вибірковий компонент ОНП, цикл – професійної підготовки, (ВК-3)
Обсяг навчальної дисципліни	2 кредити ЄКТС/60 год., у тому числі, аудиторних занять: лекції -24 год, семінарські заняття - 8год Самостійна робота-28 год.
Форма поточного та підсумкового контролю	МКР, екзамен
Інструменти, обладнання та програмне забезпечення	Опорний конспект лекцій з даної дисципліни, підручники та навчальні посібники, монографії, статті у фахових виданнях, інтернет-ресурси, нормативні акти вітчизняного законодавства, що регулюють відносини в сфері наукової діяльності.
Електронна адреса відділу/ номер телефону	viddil.publiclaw@gmail.com 044-278-58-53

2. Мета навчальної дисципліни: надати аспірантам сучасні фундаментальні знання щодо правових засад регулювання адміністративних правовідносин, юридичної відповідальності, особливостей процедурного та процесуального регулювання в адміністративному праві

3. Попередні вимоги до опанування навчальної дисципліни:

1) знання понятійно-категоріального апарату юридичної науки, отримані в результаті вивчення дисциплін «Конституційне право», «Адміністративне право», «Адміністративний процес», «Муніципальне право»; знання структури та методів наукового дослідження, отримані з дисципліни «Методологія та організація юридичних наукових досліджень»;

2) володіння навичками аналізу положень джерел права;

3) уміння збирати, обробляти та узагальнювати правовий матеріал.

4. Анотація навчальної дисципліни.

При вивченні дисципліни «Проблеми адміністративного права і процесу» досліджуються реформування системи державного управління та нові підходи до визначення функцій і завдань публічної адміністрації в Україні, предмет адміністративного права та основні напрями його оновлення, систематизація адміністративного законодавства та напрями його розвитку, види суб'єктів адміністративного права та особливості їх адміністративної правосуб'єктності, органи виконавчої влади як суб'єкти державного управління та проблеми децентралізації виконавчої влади, правове регулювання публічної служби, сучасні тенденції розвитку контролю у сфері публічного управління, проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві та адміністративного процесу, правового регулювання адміністративної процедури.

5. Завдання (навчальні цілі) дисципліни:

– поглиблення знань аспірантів щодо існуючих проблем адміністративно-правового, адміністративно-процедурного та адміністративно-процесуального регулювання суспільних відносин на різних рівнях реалізації публічної влади, способів та шляхів розв'язання цих проблем з урахуванням сучасного стану розвитку науки адміністративного права і процесу;

– розвиток інтелектуального і загальнокультурного рівня на основі отримання нових знань про суспільні відносини у контексті чинного адміністративного, адміністративно-процедурного та адміністративно-процесуального законодавства та здобутків науки адміністративного права;

– розширення фахової ерудиції; розуміння сутності і шляхів вирішення відповідних проблем, вдосконалення навичок послідовно, логічно й творчо мислити.

6. Результати навчання за дисципліною

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1.	Знати: основні теоретичні і практичні проблеми, історію розвитку та сучасний стан науки адміністративного права і процесу	Лекція, самостійна робота	<i>Усні відповіді під час лекційних та семінарських занять. Підготовка рефератів і презентація на семінарі, іспитова робота</i>	5
1.2.	Знати: сучасний категоріальний апарат, яким послуговується наука адміністративного права і процесу	Лекція, семінар, самостійна робота		5
1.3.	Знати: основні засади адміністративно-правового, адміністративно-процедурного та адміністративно-процесуального регулювання, включаючи відповідний зарубіжний досвід	Лекція, семінар, самостійна робота		5
2.1.	Вміти: застосовувати сучасну методологію науково-правових досліджень та спеціальні методи досліджень у науці адміністративного права, визначати форми взаємовпливу держави і права в досліджуваних правових явищах і процесах	Лекція, семінар, самостійна робота		5
2.2.	Вміти: знаходити, аналізувати і узагальнювати надбання юридичної науки, критично їх оцінювати та використовувати в дисертаційному дослідженні	Лекція, самостійна робота		10
2.3.	Вміти: збирати, опрацьовувати та аналізувати правові джерела (нормативні акти, доктринальні джерела, судову практику)	Лекція, самостійна робота		10
2.4.	Вміти: використовувати новітні інформаційні та комунікаційні технології у науковій діяльності	Лекція, самостійна робота		10
3.1.	Вільно володіти письмовою та усною державною мовою, правильно вживаючи правничу термінологію під час ініціації, організації та проведення науково-дослідних робіт з урахуванням стратегічних завдань наукової галузі та соціального контексту, діючи на основі етичних кодексів і професійної етики науковця	Лекція, семінар, самостійна робота	10	
3.2.	Здатність використовувати набуті	Лекція, самостійна	10	

	теоретичні та практичні знання при проведенні наукових досліджень, веденні діалогу й аргументуванні під час наукових і ділових дискусій, переговорів, судових дебатів, публічних виступів в судах та інших органах	робота	
3.3.	Здатність поширювати та передавати наукові знання, брати продуктивну участь у науковому співробітництві як на національному, так і міжнародному рівнях у сфері права на засадах науковості та толерантності	Лекція, самостійна робота	10
4.1	Самостійно і неупереджено генерувати нові ідеї під час вирішення дослідницьких і практичних задач, у тому числі у міждисциплінарних галузях. Нести відповідальність за напрацьовані наукові проекти та управляти ними	Лекція, самостійна робота	10
4.2	Здійснювати глибоку фахову експертизу законодавства, виявляти прогалини, суперечності та формулювати власні пропозиції, спрямовані на їх подолання	Лекція, самостійна робота	10

7. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни (код) / Програмні результати навчання (назва)	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	2.4	3.1.	3.2	3.3	4.1	4.2
ПРН-1 Знати основні теоретичні та концептуальні підходи щодо розуміння права та держави, демонструючи системний науковий світогляд та правовий кругозір.	+	+		+	+			+	+	+	+	+
ПРН-2 Вміти застосовувати нові цілісні знання у науково-дослідній та практичній діяльності.	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
ПРН-3 Вміти формулювати переконливі аргументи на підтвердження наукових гіпотез..	+	+		+	+			+	+	+	+	+
ПРН-4 Уміння з нових дослідницьких позицій формулювати загальну методологічну базу власного наукового дослідження, усвідомлювати його актуальність, мету і значення для	+	+		+	+			+		+	+	

розвитку інших галузей науки, суспільно-політичного, економічного життя, національної чи світової духовної культури.												
ПРН-5 Критично оцінювати нові тенденції розвитку науки (фахової галузі), оцінювати їх потенціал, та генерувати нові ідеї.	+	+		+	+			+	+	+	+	+
ПРН-6 Вміти застосовувати концептуально-методологічні знання про сутність природних і суспільних явищ для аналізу проблем в тій чи іншій галузі науки.												
ПРН-7 Вміти генерувати нові наукові ідеї, визначати основні проблеми вітчизняного та міжнародного законодавства, формулювати мету та завдання власного наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності.	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН-8 Здатність презентувати українською мовою як усно, так і письмово, результати власного наукового дослідження на основі знання мовних норм і мовної організації наукових текстів .	+	+	+	+	+	+		+	+	+	+	+
ПРН-9 Здатність вільно вести іноземною мовою професійний діалог з науковою спільнотою в певній галузі наукової та /або професійної діяльності, здійснювати презентацію свого власного наукового дослідження на міжнародних наукових конференціях, семінарах.												
ПРН-10 Уміння кваліфіковано відобразити результати наукових досліджень у наукових статтях та тезах, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз.	+	+			+	+		+	+	+	+	+
ПРН-11 Вміти самостійно формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати і поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері .	+	+			+	+		+	+	+	+	+
ПРН-12 Здатність використовувати сучасні інформаційні та комунікативні технології при спілкуванні, обміні інформацією, зборі, аналізі, обробці, інтерпретації джерел; оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу з	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+

іншими джерелами.												
ПРН-13 Дотримуватися основних норм, прийнятих науковою спільнотою, з урахуванням міжнародного досвіду спілкування; здійснювати особистісний вибір у морально-ціннісних ситуаціях, що виникають у професійній сфері діяльності.	+	+			+	+		+	+	+	+	+
ПРН-14 Володіти методами діагностики рівня компетентності (навченості, вихованості, ціннісної позиції) студентів; методами й методиками моніторингу якості знань студентів для аналізу освітнього процесу, його корекції та зміни.												
ПРН-15 Здатність до постійного самовдосконалення та саморозвитку.	+	+			+	+	+	+	+	+	+	+

8. Форми оцінювання:

Система оцінювання знань аспірантів з дисципліни включає поточний та семестровий контроль знань, оцінювання результатів практики.

- *Поточний контроль* здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять.
- *Модульний контроль* проводиться з урахуванням даних поточного контролю за відповідний модуль і має на меті оцінку результатів знань аспіранта після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля.
- *Семестровий контроль* проводиться у формі екзамену у терміни, передбачені графіком навчального процесу.

На початку вивчення відповідної дисципліни аспіранта повідомляють про наявність робочої навчальної програми, про кількість змістових модулів, зміст, форми проведення поточного (модульного) контролю та критерії їх оцінювання. При *поточному* контролі *оцінює* *підлягають*: рівень знань, умінь і навичок аспірантів, продемонстрований у відповідях і виступах; активність при обговоренні питань; результати виконання тестів тощо (максимальний бал -60) .

Аспірант, який з поважних причин, підтверджених документально, не мав можливості брати участь у формах поточного контролю (не склав ЗМ) має право на його відпрацювання у двотижневий термін після повернення до навчання. Аспіранту, який не набрав прохідного мінімуму, за дозволом викладача, надається можливість здачі пройденого матеріалу для отримання необхідної кількості балів з поточного контролю шляхом виконання спеціальних тестів/контрольної роботи підвищеної складності, за виконання яких можна набрати до 40 балів. У випадку проведення поточного контролю комісією складність тестових чи контрольних завдань може бути підвищена і оцінюється до 50 балів.

Семестровий контроль у формі *екзамену* - підсумкова кількість балів з дисципліни (*максимум 100 балів*) визначається з урахуванням балів, отриманих під час екзамену (максимальний бал - 40) , та балів - за змістовні модулі (загальна сума балів, яку набрав аспірант за

семестр). У відомості обліку успішності з навчальної дисципліни проставляються зведені дані за 100-бальною шкалою, за національною шкалою («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E, FX, F).

Таблиця відповідності шкали оцінювання

Оцінка за 100-бальною шкалою Інституту	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	Визначення
90 – 100	відмінно	A	Аспірант повністю оволодів програмою навчальної дисципліни, вільно оперує категоріальним апаратом; дає послідовні, чіткі і логічно побудовані відповіді на основні та додаткові питання; демонструє обізнаність з усіма поняттями, фактами, термінами; аргументовано використовує їх, уміє застосовувати матеріал для винесення власних суджень.
80 – 89	добре	B	Аспірант достатньо повно оволодів програмою навчальної дисципліни, проте у відповідях допускає несуттєві неточності; з незначними помилками демонструє розуміння основоположних теорій і фактів та вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між ними; вільно оперує понятійним апаратом з несуттєвими неточностями.
65 – 79		C	Аспірант в цілому оволодів програмою навчальної дисципліни, проте при викладенні деяких питань (усно чи письмово) не вистачає достатньої глибини аргументації при оцінці наукових фактів, процесів, явищ, подій; оперує понятійним апаратом, допускаючи окремі неточності.
55 – 64	задовільно	D	Аспірант не в повному обсязі оволодів програмою навчальної дисципліни; матеріал викладає без глибокого осмислення, аналізу, порівняння та узагальнення. Фрагментарно, поверхнево (без аргументації та обґрунтування) викладає матеріал при усних або письмових відповідях.
50 – 54		E	Аспірант показує мінімально достатній рівень знань з дисципліни. У відповідях (усних чи письмових) допускає суттєві помилки та не може критично оцінити наукові факти, явища, події.
35 – 49	незадовільно	FX	Аспірант не володіє програмою навчальної дисципліни; дає неправильну або поверхневу відповідь, яка свідчить про неусвідомленість і нерозуміння поставленого завдання.
1 – 34	неприйнятно	F	Аспірант показує неприйнятний рівень володіння програмою навчальної дисципліни.

Екзамен і залік вважається не зданими, якщо сумарна кількість балів з дисципліни не перевищує 49 балів.

- підсумкове оцінювання: екзамен

	ЗМ1	ЗМ 2	Іспит	Підсумкова оцінка
Максимум	30	30	40	100

9. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій, семінарських занять та самостійної роботи

№ теми	НАЗВА ТЕМИ	Кількість годин		
		Лекції	Семінарське заняття	Самостійна робота
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1				
Адміністративне право як галузь права і як галузь науки: предмет, метод, система				
1	Актуальність проблем адміністративного права в умовах реформування системи державного управління та нових підходів до визначення функцій і завдань публічної адміністрації в Україні	4	2	2
2	Предмет адміністративного права та основні напрями його оновлення	2	2	2
3	Систематизація адміністративного законодавства: стан та напрями розвитку	2	-	2
4	Сучасна трансформація адміністративних правовідносин: сутність, види, структура	2	-	2
5	Суб'єкти адміністративного права: сутність, види, особливості адміністративної правосуб'єктності	2	2	2
ВСЬОГО		12	6	10
Модульна контрольна робота 1				
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2				
Публічна служба, юридична відповідальність в адміністративному праві та проблеми адміністративного процесу				
6	Органи виконавчої влади як суб'єкти державного управління. Децентралізація виконавчої влади	4	2	6
7	Публічна служба	2	-	2
8	Контроль і протидія корупції у сфері публічного управління	2	-	2
9	Проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві	2	-	4
10	Проблеми адміністративного процесу	2	-	4
ВСЬОГО		12	2	18
Модульна контрольна робота 2				

РОЗПОДІЛ МАТЕРІАЛУ навчальної дисципліни НА ЗМІСТОВІ МОДУЛІ

**Змістовний модуль 1. Адміністративне право як галузь права і як галузь науки:
предмет, метод, система**

Тема 1. Актуальність проблем адміністративного права в умовах реформування системи державного управління та нових підходів до визначення функцій і завдань публічної адміністрації в Україні

Проблеми державного управління. Співвідношення державного управління та виконавчої влади. Типологія реалізації виконавчої влади. Управлінські та неуправлінські типи реалізації виконавчої влади, їх співвідношення. Уніфікація понятійного апарату стосовно форм реалізації виконавчої влади. Проблеми організації виконавчої влади. Методологічні підходи до дослідження діяльності органів виконавчої влади із реалізації державного управління. Державно-правове регулювання управлінських відносин в системі виконавчої влади. Європейська інтеграція України як основа формування концепції публічної адміністрації України. Принципи діяльності публічної адміністрації України. Сучасний стан та напрями розвитку адміністративно-правового регулювання функціонування публічної адміністрації України.

Тема 2. Предмет адміністративного права та основні напрями його оновлення

Проблема визначення предмета науки адміністративного права та підходи до її вирішення. Міждисциплінарні зв'язки науки адміністративного права. Обґрунтування необхідності побудови аксіоматичної теорії адміністративного права. Фундаментальна та прикладна наука адміністративного права. Метод правового регулювання як похідна від його предмета. Проблема співвідношення метода адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.

Тема 3. Систематизація адміністративного законодавства стан та напрями розвитку

Джерела адміністративного права, їх юридична сила. Співвідношення законів та адміністративних актів. Забезпечення єдності адміністративної термінології. Спеціальне адміністративне законодавство та забезпечення його стабільності. Компетенційні акти. Систематизація адміністративного законодавства.

Тема 4. Сучасна трансформація адміністративних правовідносин: сутність, види, структура

Концепція адміністративно-правових відносин у вітчизняній та зарубіжній науці адміністративного права. Державне управління та регулювання адміністративно-правових відносин. Філософсько-методологічні підходи при дослідженні адміністративно-правових відносин. Адміністративно-правові відносини крізь призму теорії систем.

Тема 5. Суб'єкти адміністративного права: сутність, види, особливості адміністративної правосуб'єктності

Загально-юридична характеристика поняття суб'єкта «адміністративного права». Адміністративна правосуб'єктність: поняття і структура. Індивідуальні і колективні суб'єкти адміністративного права. Президент як суб'єкт адміністративного права. Громадяни як суб'єкти адміністративного права.

Змістовий модуль 2. Публічна служба, юридична відповідальність в адміністративному праві та проблеми адміністративного процесу

Тема 6. Органи виконавчої влади як суб'єкти державного управління. Децентралізація виконавчої влади

Законодавче забезпечення організації та діяльності Кабінету Міністрів України. Законодавче забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади. Компетенція центральних органів виконавчої влади як організаційна основа їх системи і внутрішньої структури. Законодавче забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування. Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи. Законодавче визначення статусу адміністративно-територіальних одиниць. Організація виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях. Зарубіжний досвід проведення адміністративно-територіальних реформ.

Тема 7. Публічна служба

Поняття та види публічної служби. Обмеження при проходженні публічної служби. Державна служба як різновид публічної служби. Межі державної служби. Види державної служби та їх співвідношення. Законодавче регулювання статусу державного службовця. Матеріальне і соціальне забезпечення державних службовців. Зарубіжний досвід правового регулювання державної служби. Законодавче регулювання попередження конфлікту інтересів в діяльності державних службовців. Законодавчі основи етики публічної служби.

Тема 8. Контроль і протидія корупції у сфері публічного управління

Сучасні тенденції розвитку контролю у сфері публічного управління. Протидія корупції – важливе завдання державного контролю в органах публічного управління. Законодавчі антикорупційні обмеження. Статус національного антикорупційного органа. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення. Зарубіжний досвід правового регулювання у сфері протидії корупції.

Тема 9. Проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві

Типологія адміністративної відповідальності в адміністративному праві. Відмежування адміністративної та дисциплінарної відповідальності в адміністративному праві. Підстави адміністративної деліктологізації. Проблема вини в адміністративному праві. Процесуальна форма адміністративної відповідальності. Ефективність адміністративної відповідальності. Межі законодавчого регулювання адміністративної відповідальності. Законодавство про адміністративну відповідальність юридичних осіб. Систематизація законодавства про адміністративну відповідальність. Концептуальні засади реформування законодавства про адміністративну відповідальність.

Тема 10. Проблеми адміністративного процесу

Процесуальна форма в адміністративному праві. Адміністративний процес і адміністративна процедура: співвідношення понять. Проблеми правового регулювання адміністративних процедур. Створення уніфікованих адміністративних процедур. Вимоги до законодавчого регулювання адміністративних проваджень. Зарубіжний досвід адміністративно-процедурного регулювання. Особливості процесуального регулювання в адміністративному праві. Проблема застосування методу «мовчазної згоди». Проблема термінологічного розмежування адміністративного процесу та адміністративного судочинства.

ПЛАН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ АСПІРАНТІВ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

Адміністративне право як галузь права і як галузь науки: предмет, метод, система (28 год.)

Лекція 1. Актуальність проблем адміністративного права в умовах реформування системи державного управління та нових підходів до визначення функцій і завдань публічної адміністрації в Україні – 4 год.

1. Проблеми державного управління. Співвідношення державного управління та виконавчої влади.
2. Типологія реалізації виконавчої влади.
3. Проблеми організації виконавчої влади.
4. Європейська інтеграція України як основа формування концепції публічної адміністрації України.
5. Сучасний стан та напрями розвитку адміністративно-правового регулювання функціонування публічної адміністрації України.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Поняття та напрями реформування державного управління. Співвідношення державного управління та виконавчої влади.
2. Виконавча влада в Україні: організація та форми її реалізації.
3. Система органів публічної адміністрації України: поняття, доктринальні підходи, принципи діяльності.
4. Сучасний стан та напрями адміністративно-правового регулювання функціонування публічної адміністрації України.

Питання для самостійної роботи (2 год.):

1. Уніфікація понятійного апарату стосовно форм реалізації виконавчої влади.
2. Методологічні підходи до дослідження діяльності органів виконавчої влади із реалізації державного управління.
3. Принципи діяльності публічної адміністрації України.

Лекція 2. Предмет адміністративного права та основні напрями його оновлення (2 год.)

1. Проблема визначення предмета науки адміністративного права та підходи до її вирішення.
2. Метод правового регулювання як похідна від його предмета.
3. Проблема співвідношення методу адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання.
4. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Сучасні проблеми визначення предмета адміністративного права та підходи до їх вирішення.
2. Фундаментальна та прикладна наука адміністративного права.
3. Реформування методу адміністративного права в сучасних умовах.
4. Співвідношення методу адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Міждисциплінарні зв'язки науки адміністративного права.
2. Обґрунтування необхідності побудови аксіоматичної теорії адміністративного права.
3. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.

Лекція 3. Систематизація адміністративного законодавства: стан та напрями розвитку (2 год.)

1. Джерела адміністративного права, їх юридична сила.
2. Спеціальне адміністративне законодавство та забезпечення його стабільності.
3. Рішення Європейського суду з прав людини в системі джерел адміністративного права.
4. Напрями систематизації адміністративного законодавства в сучасних умовах.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Співвідношення законів та адміністративних актів.
2. Забезпечення єдності адміністративної термінології.
3. Компетенційні акти в системі джерел адміністративного права.

Лекція 4. Сучасна трансформація адміністративних правовідносин: сутність, види, структура (2 год.)

1. Концепція адміністративно-правових відносин у вітчизняній та зарубіжній науці адміністративного права.
2. Філософсько-методологічні підходи при дослідженні адміністративно-правових відносин.
3. Загальна характеристика структури адміністративно-правових відносин

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Державне управління та регулювання адміністративно-правових відносин.
2. Адміністративно-правові відносини крізь призму теорії систем.
3. Класифікації адміністративно-правових відносин в сучасних умовах.

Лекція 5. Суб'єкти адміністративного права: сутність, види, особливості адміністративної правосуб'єктності (2 год.)

1. Загально-юридична характеристика поняття суб'єкта «адміністративного права».
2. Адміністративна правосуб'єктність: поняття і структура.
3. Індивідуальні і колективні суб'єкти адміністративного права.
4. Президент як суб'єкт адміністративного права.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Загально-юридична характеристика поняття суб'єкта «адміністративного права».
2. Адміністративна правосуб'єктність: поняття і структура.
3. Адміністративна правосуб'єктність індивідуальних суб'єктів адміністративного права.
4. Колективні суб'єкти адміністративного права та особливості їх адміністративної правосуб'єктності.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Громадяни як суб'єкти адміністративного права.
2. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб публічного права.
3. Адміністративна правосуб'єктність юридичних осіб приватного права.

Контрольні запитання до змістового модуля I

1. Проблеми державного управління. Співвідношення державного управління та виконавчої влади.
2. Типологія реалізації виконавчої влади.
3. Проблеми організації виконавчої влади.
4. Європейська інтеграція України як основа формування концепції публічної адміністрації України.
5. Сучасний стан та напрями розвитку адміністративно-правового регулювання функціонування публічної адміністрації України.
6. Проблема визначення предмета науки адміністративного права та підходи до її вирішення.
7. Метод правового регулювання як похідна від його предмета.
8. Проблема співвідношення метода адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання.
9. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.
10. Джерела адміністративного права, їх юридична сила.
11. Спеціальне адміністративне законодавство та забезпечення його стабільності.
12. Рішення Європейського суду з прав людини в системі джерел адміністративного права.
13. Напрями систематизації адміністративного законодавства в сучасних умовах.

14. Концепція адміністративно-правових відносин у вітчизняній та зарубіжній науці адміністративного права.
15. Філософсько-методологічні підходи при дослідженні адміністративно-правових відносин.
16. Загальна характеристика структури адміністративно-правових відносин
17. Загально-юридична характеристика поняття суб'єкта «адміністративного права».
18. Адміністративна правосуб'єктність: поняття і структура.
19. Індивідуальні і колективні суб'єкти адміністративного права.
20. Президент як суб'єкт адміністративного права.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Публічна служба, юридична відповідальність в адміністративному праві та проблеми адміністративного процесу

(32 год.)

Лекція 6. Органи виконавчої влади як суб'єкти державного управління.

Децентралізація виконавчої влади (4 год.)

1. Законодавче забезпечення організації та діяльності Кабінету Міністрів України.
2. Законодавче забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади.
3. Компетенція центральних органів виконавчої влади як організаційна основа їх системи і внутрішньої структури.
4. Законодавче забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
5. Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи.
6. Організація виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях.

Семінарське заняття (2 год.)

1. Правові засади організації та діяльності органів виконавчої влади в Україні.
2. Державні політичні діячі та їх правовий статус.
3. Проблемні аспекти організації та діяльності органів виконавчої влади в Україні.
4. Концептуальні засади децентралізації виконавчої влади в Україні в сучасних умовах.

Питання для самостійної роботи (6 год.)

1. Організаційні засади децентралізації виконавчої влади в Україні.
2. Правові засади децентралізації виконавчої влади в Україні.
3. Зарубіжний досвід децентралізації виконавчої влади.
4. Законодавче визначення статусу адміністративно-територіальних одиниць.
5. Зарубіжний досвід проведення адміністративно-територіальних реформ.

Лекція 7. Публічна служба (2 год.)

1. Поняття та види публічної служби.
2. Державна служба як різновид публічної служби.
3. Законодавче регулювання статусу державного службовця.
4. Законодавче регулювання попередження конфлікту інтересів в діяльності державних службовців.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Обмеження при проходженні публічної служби.
2. Види державної служби та їх співвідношення.
3. Межі державної служби.
4. Матеріальне і соціальне забезпечення державних службовців.
5. Зарубіжний досвід правового регулювання державної служби.
6. Законодавчі основи етики публічної служби.

Лекція 8. Контроль і протидія корупції у сфері публічного управління (2 год.)

1. Сучасні тенденції розвитку контролю у сфері публічного управління.
2. Протидія корупції – важливе завдання державного контролю в органах публічного управління.
3. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення.

Питання для самостійної роботи (2 год.)

1. Законодавчі антикорупційні обмеження.
2. Статус національного антикорупційного органа.
3. Зарубіжний досвід правового регулювання у сфері протидії корупції.

Лекція 9. Проблеми юридичної відповідальності в адміністративному праві (2 год.)

1. Типологія адміністративної відповідальності в адміністративному праві.
2. Процесуальна форма адміністративної відповідальності.
3. Межі законодавчого регулювання адміністративної відповідальності.
4. Концептуальні засади реформування законодавства про адміністративну відповідальність.

Питання для самостійної роботи (4 год.)

1. Відмежування адміністративної та дисциплінарної відповідальності в адміністративному праві.
2. Підстави адміністративної деліктолізації.
3. Проблема вини в адміністративному праві.
4. Ефективність адміністративної відповідальності.
5. Законодавство про адміністративну відповідальність юридичних осіб.
6. Систематизація законодавства про адміністративну відповідальність.

Лекція 10. Проблеми адміністративного процесу (2 год.)

1. Адміністративний процес і адміністративна процедура: співвідношення понять.
2. Проблеми правового регулювання адміністративних процедур.
3. Проблема термінологічного розмежування адміністративного процесу та адміністративного судочинства.

Питання для самостійної роботи (4 год.)

1. Процесуальна форма в адміністративному праві.
2. Створення уніфікованих адміністративних процедур.
3. Вимоги до законодавчого регулювання адміністративних проваджень.
4. Зарубіжний досвід адміністративно-процедурного регулювання.
5. Особливості процесуального регулювання в адміністративному праві.
6. Проблема застосування методу «мовчазної згоди».

Контрольні запитання до змістовного модуля II

1. Законодавче забезпечення організації та діяльності Кабінету Міністрів України.
2. Законодавче забезпечення діяльності центральних органів виконавчої влади.
3. Компетенція центральних органів виконавчої влади як організаційна основа їх системи і внутрішньої структури.
4. Законодавче забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.
5. Концептуальні засади адміністративно-територіальної реформи.
6. Організація виконавчої влади в адміністративно-територіальних одиницях.
7. Поняття та види публічної служби.
8. Державна служба як різновид публічної служби.
9. Законодавче регулювання статусу державного службовця.
10. Законодавче регулювання попередження конфлікту інтересів в діяльності державних службовців.
11. Сучасні тенденції розвитку контролю у сфері публічного управління.

12. Протидія корупції – важливе завдання державного контролю в органах публічного управління.
13. Юридична відповідальність за корупційні правопорушення.
14. Типологія адміністративної відповідальності в адміністративному праві.
15. Процесуальна форма адміністративної відповідальності.
16. Межі законодавчого регулювання адміністративної відповідальності.
17. Концептуальні засади реформування законодавства про адміністративну відповідальність.
18. Адміністративний процес і адміністративна процедура: співвідношення понять.
19. Проблеми правового регулювання адміністративних процедур.
20. Проблема термінологічного розмежування адміністративного процесу та адміністративного судочинства.

Орієнтовні питання до іспиту

1. Проблеми державного управління. Співвідношення державного управління та виконавчої влади.
2. Типологія реалізації виконавчої влади.
3. Поняття публічної адміністрації. Система і види суб'єктів публічної адміністрації.
4. Принципи діяльності публічної адміністрації.
5. Предмет адміністративного права та основні напрями його оновлення.
6. Принципи адміністративного права.
7. Метод правового регулювання як похідна від його предмета.
8. Проблема співвідношення метода адміністративного права з методами адміністративно-правового регулювання.
9. Типологія методів адміністративно-правового регулювання.
10. Формалізовані міжнародні/європейські джерела адміністративного права.
11. Адміністративне законодавство та форми його систематизації в сучасних умовах.
12. Судові рішення в системі джерел адміністративного права.
13. Формалізовані вітчизняні джерела адміністративного права.
14. Правова доктрина як джерело адміністративного права.
15. Адміністративно-правові відносини: поняття, ознаки, види та структура.
16. Загально-юридична характеристика поняття суб'єкта «адміністративного права».
17. Адміністративна правосуб'єктність: поняття і структура.
18. Індивідуальні і колективні суб'єкти адміністративного права.
19. Президент як суб'єкт адміністративного права.
20. Адміністративно-правовий статус Кабінет Міністрів України.
21. Адміністративно-правовий статус центральних органів виконавчої влади.
22. Міністерства як провідний орган в системі центральних органів виконавчої влади.
23. Місцеві органи виконавчої влади: поняття, види та компетенція.
24. Проблеми децентралізації виконавчої влади в Україні.
25. Нормативні акти як інструменти діяльності публічної адміністрації.
26. Адміністративні акти як інструменти діяльності публічної адміністрації.
27. Адміністративний договір.
28. Поняття та види публічної служби.
29. Державна служба як різновид публічної служби.
30. Законодавче регулювання статусу державного службовця.
31. Відповідальність державного службовця.
31. Сучасні тенденції розвитку контролю у сфері публічного управління.
32. Позасудовий захист прав, свобод та законних інтересів приватних осіб у відносинах з публічною адміністрацією.

33. Заперечні та нікчемні адміністративні акти.
34. Типологія адміністративної відповідальності в адміністративному праві.
35. Процесуальна форма адміністративної відповідальності.
36. Формальні та матеріальні вимоги до нормативних актів публічної адміністрації.
37. Концептуальні засади реформування законодавства про адміністративну відповідальність.
38. Адміністративний процес і адміністративна процедура: співвідношення понять.
39. Проблеми правового регулювання адміністративних процедур.
40. Проблема термінологічного розмежування адміністративного процесу та адміністративного судочинства.

10. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Базові:

1. Адміністративний кодекс УРСР. Київ: Радянське будівництво і право, 1934.
2. Всеобщая декларация прав человека: принята 10 декабря 1948 г. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
3. Кодекс адміністративного судочинства України від 06 липня 2005 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07 грудня 1984 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
5. Конституція України: 28 червня 1996 р. (із наступними змінами). URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
6. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
7. Про адміністративні послуги: Закон України від 06 вересня 2012 р. *Офіційний вісник України*. 2012. № 76. Ст. 3067.
8. Про Антимонопольний комітет України: Закон України від 26 листопада 1993 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. *Офіційний вісник України*. 2012. № 30. Ст. 1097.
10. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 01 липня 2010 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
11. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців та громадських формувань : Закон України від 15 травня 2003 р. № 755-IV (у редакції Закону № 835-VIII від 26.11.2015 р.). *Відомості Верховної Ради України*. 2016. № 2. Ст. 17.
12. Про державну службу: Закон України від 10 грудня 2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
13. Про дипломатичну службу: Закон від 20 вересня 2001 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
14. Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності: Закон України від 06 вересня 2005 р. *Офіційний вісник України*. 2005. № 39. Ст. 2429.
15. Про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення: Закон України від 24 лютого 1994 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
16. Про запобігання корупції: Закон від 14 жовтня 2014 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
17. Про затвердження Порядку проведення конкурсу на зайняття посад державної служби Постанова Кабінету Міністрів України від 25 березня 2016 р. № 246. *Офіційний вісник України*. 2016. № 28. Ст. 1116.
18. Про затвердження Порядку проведення службового розслідування стосовно осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування: постанова Кабінету Міністрів України від 13 червня 2000 р. *Офіційний вісник України*. 2000. № 24. Ст. 1004.

19. Про затвердження Регламенту Кабінету Міністрів України: постанова Кабінету Міністрів України від 18 липня 2007 р (з наступними змінами).
20. Про звернення громадян: Закон України від 02 жовтня 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
21. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності: Закон України від 05 квітня 2007 р. *Офіційний вісник України*. 2007. № 44. Ст. 1771.
22. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 27 лютого 2014 р. № 794-VII *Відомості Верховної Ради України*. 2014. № 13. Ст. 222.
23. Про Національну поліцію: Закон України від 02 липня 2015 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
24. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 20 травня 1997 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
25. Про місцеві державні адміністрації: Закон України від 09 квітня 1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
26. Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
27. Про оптимізацію системи центральних органів виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 10 вересня 2014 р.
28. Про правовий режим надзвичайного стану: Закон України від 16 березня 2000 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
29. Про Раду національної безпеки та оборони України: Закон України від 05 березня 1998 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
30. Про Рахункову палату: Закон України від 11 липня 1996 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
31. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 07 червня 2001 р. *Офіційний вісник України*. 2001. № 26. Ст. 1151.
32. Про центральні органи виконавчої влади: Закон України від 17 березня 2011 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
33. Резолюція (77) 31 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам про захист особи відносно актів адміністративних органів від 28 вересня 1977 р.
34. Рекомендація № R (80) 2 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам щодо здійснення дискреційних повноважень адміністративними органами від 11 березня 1980 р.
35. Рекомендація № R (89) 8 Комітету міністрів Ради Європи державам-членам стосовно адміністративних санкцій від 13 лютого 1991 р.

Допоміжні:

- 1) Авер'янов Б. В. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник: у 2 т. / ред. кол.: В. Б. Авер'янов (голова) та ін. Київ: Юрид. думка, 2007.
- 2) Адміністративно-правове забезпечення прав людини органами публічної адміністрації в Україні: зб. наук. праць / за заг. ред. д.ю.н., проф., О. Ф. Андрійко. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2015. 199 с.
- 3) Адміністративна процедура та адміністративні послуги. Зарубіжний досвід і пропозиції для України / авт.-упоряд. В. П. Тимошук. Київ, 2003. 496 с.
- 4) Адміністративна юстиція: європейський досвід і пропозиції для України / авт.-упоряд.: І. Б. Коліушко, Р. О. Куйбіда. Київ, 2003. 536 с.
- 5) Андрійко О. Ф. Державний контроль в Україні: організаційно-правові засади. Київ, 2004. 300 с.
- 6) Виконавча влада і адміністративне право / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Видавничий дім «Ін-Юре», 2002. 668с.

- 7) Голосніченко І. П., Стахурський М. Ф. Адміністративний процес: навч. посібник. Київ, 2003. 256 с.
- 8) Демократичні засади державного управління та адміністративне право: монографія / кол. авт.: Ю. С. Шемпученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, І. О. Кресіна, В. П. Нагребельний та ін.; за заг. ред. д.ю.н. В. Б. Авер'янова. Київ: Вид-во «Юридична думка», 2010.
- 9) Державне управління в Україні: навч. посібник / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ, 1999.
- 10) Державне управління: проблеми адміністративно-правової теорії та практики / за заг. ред. В. Б. Авер'янова. Київ: Факт, 2003. 384 с.
- 11) Дерезь В. А. Органи виконавчої влади України та управлінські відносини: монографія. Київ: Юридична думка, 2007.
- 12) Загальне адміністративне право: підручник / за заг. ред. І. С. Гриценка. Київ: Юрінком Інтер, 2015. 568 с.
- 13) Зіллер Ж. Політико-адміністративні системи країн ЄС. Порівняльний аналіз / пер. з фр. В. Ховхуна. Київ: Основи, 1996. 420 с.
- 14) Коліушко І. Б. Виконавча влада та проблеми адміністративної реформи в Україні: монографія. Київ: Факт, 2002. 260 с.
- 15) Ківалов С. В., Біла-Тіунова Л. Р. Адміністративне право України: навч. посібник. 5-те вид., перероб. і допов. Одеса: Фенікс, 2011. 400 с.
- 16) Кодекс України про адміністративні правопорушення: Науково-практичний коментар / Р. А. Калюжний, М. Ш. Іншин, І. М. Шопіна та ін. 4-те вид., зі змін. та допов. станом на 1011.2010 р. Київ: Алерта; ЦУЛ, 2011. 712 с.
- 17) Коломоець Т. О. Адміністративне право України. Академічний курс: підручник. Київ: Юрінком Інтер, 2011.– 576 с.
- 18) Курс адміністративного права України: підручник / В. К. Колпаков, О. В. Кузьменко, І. Д. Пастух, В. Д. Сукенко та ін.; за ред. В. В. Коваленка. Київ: Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
- 19) Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку. Київ, 2001. 220 с.
- 20) Педько Ю. С. Становлення адміністративної юстиції в Україні. Київ, 2003. 207 с.
- 21) Петришин А. В. Государственная служба: Историко-теоретические предпосылки. Сравнительно- правовой и логико-понятийный анализ: монография. Харьков: Факт, 1998. 167 с.
- 22) Проблеми адміністративно-правового забезпечення оптимізації державного управління в Україні на сучасному етапі: Наукова доповідь / за заг. ред. О. Ф. Андрійко. Київ: Інститут держави і права імені В. М. Корецького НАН України, 2014. 40 с.
- 23) Селіванов А. О. Адміністративний процес в Україні: реальність і перспективи розвитку правових доктрин. Київ, 2000. 68 с.
- 24) Система органів виконавчої влади України: правові проблеми вдосконалення організації та діяльності: монографія / кол. авт.: О. Ф. Андрійко, В. П. Нагребельний, Л. С. Кисіль та ін.; за ред. О. Ф. Андрійко. Харків: Планета-Принт, 2013. 384 с.
- 25) Тимошук В. П. Адміністративні акти: процедура прийняття та припинення дії: монографія. Київ: Вид-во «Конус-Ю», 2010. 296 с.
- 26) Школик А. М. Порівняльне адміністративне право: навч. посібник для юрид. ф-тів та ф-тів міжнар. відносин. Львів: ЗУКЦ, 2007. 308 с.